

**Názory žiakov štátnej a cirkevnej školy na inkluzívne vyučovanie telesnej
a športovej výchovy**

Patrícia Skovajsová¹, Dagmar Nemček², Peter Bumbera²

¹ Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta telesnej kultúry

² Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta telesnej výchovy a športu

Abstrakt:

Cieľom príspevku bolo zistiť a porovnať názory žiakov druhého stupňa základných škôl na inkluzívne vyučovanie telesnej a športovej výchovy (IVTŠV) z pohľadu typu školy. Výskumu sa zúčastnilo 143 intaktných žiakov druhého stupňa štátnej základnej školy (n=86) a cirkevnej základnej školy (n=57) v Trebišove. Pri zbere výskumných údajov sme sa inšpirovali štandardizovaným dotazníkom CAIPE-R. Žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy sú významne viac presvedčení, že inklúzia žiaka s mentálnym, zmyslovým a iným zdravotným postihnutím môže narušiť plynulosť vyučovania, že zaradenie žiaka s mentálnym postihnutím do IVTŠV bude znamenať pre učiteľa viac práce, že žiaci so zmyslovým postihnutím sa budú učiť pohybovým zručnosťami omnoho rýchlejšie, ak budú zaradení do IVTŠV. Neexistujú významné rozdiely v názoroch na IVTŠV medzi žiakmi štátnej a cirkevnej školy v oblastiach: dosahovanie spoločných cieľov v IVTŠV; empatia a spoločné zapájanie sa do aktivít na IVTŠV; posilňovanie sebadôvery na IVTŠV; začlenenie sa do spoločnosti prostredníctvom IVTŠV.

Kľúčové slová: žiaci štátnej školy, žiaci cirkevnej školy, názory, inkluzívne vyučovanie telesnej a športovej výchovy, zdravotné postihnutie, zdravotné znevýhodnenie.

Odborníci sa zhodnú na tom, že inklúzia je fenomén, o ktorom sa veľa hovorí, ale v skutočnosti sa hodnoty inklúzie naplňujú len zriedkavo. O inklúzii ako o trende, ktorý prináša inovácie, ktoré môžeme výnimočne pozorovať, je vo vzdelávaní stále výnimočným procesom (Bendíková, 2011; 2014; Luptáková, Smreková, 2020). Inklúzia sa považuje za inovatívny vzdelávací proces, v ktorom môže každému žiakovi poskytnúť úplnú vzdelanie. Zároveň možno inklúziu považovať za osobitný proces inovácie na zvýšenie kvality vzdelávacieho procesu v škole (Maliňáková, 2022; Luptáková, Smreková, 2019). Inklúzia detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do štandardného školského prostredia, je tak ako na Slovensku tak aj v zahraničí, čím ďalej častejšia (Luptáková, Dudová, 2021). Zákonné štruktúry a ich realizácia v jednotlivých krajinách sa síce líšia, no čerpajú z identickej myšlienky, a tou je, že žiaci, ktorí kvôli svojim telesným či psychickým odlišnostiam sú štandardne vzdelávaní v špeciálnych školách, by mali mať tú možnosť byť integrovaní do bežných škôl s intaktnými žiakmi (Vetoniemi, Kärnä, 2021). Argumenty pre inklúziu sú pomerne rozsiahle a pestré.

Například výskumy vykonané vo viacerých krajinách nepotvrdili domnienku o tom, že segregované vyučovanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami im prináša lepšie výsledky či už v oblasti vzdelávania, alebo osobného rastu. Naopak sa ukázalo, že spoločné vyučovanie s intaktnými žiakmi tento potenciál má (Nilholm, 2021). Ukázalo sa tiež, že segregované vyučovanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zanecháva negatívny dopad na socio-emočný vývin dieťaťa. Segregácia nedokáže pripraviť žiaka so zdravotným postihnutím, no ani zdravého žiaka na spoločný život mimo školského prostredia (Špotáková a kol., 2018). Pre úspešnú inklúziu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v bežných školách Balážová (2018) odporúča zabezpečiť vzdelanostne heterogénne prostredie, kde bude plnohodnotné prostredie poskytované každému žiakovi v procese vzdelávania. Žiaci by nemali byť diferencovaní na skupiny so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a bez nich; mali by pracovať spoločne s využitím vhodných metód a postupov na dosiahnutie primeranej socializácie a úrovne vzdelávania.

Častým javom sprevádzajúci inklúziu žiakov so zdravotným postihnutím však okrem pozitívnych javov sprevádzajú aj menej priaznivé. Touto témou sa zaoberali Pivik, McComas a Laflamme (2002) vo svojej štúdii na kanadských školách, v ktorej skúmali začleňovanie sa žiakov so zdravotným postihnutím do kolektívu. Zistili, že veľké množstvo znevýhodnených študentov sa stretávalo s izoláciou a fyzickým alebo psychickým šikanovaním. Izolácia nadobudla podobu ignorovania, alebo ťažkého nadväzovania priateľstiev. Fyzické šikanovanie zaznamenali napríklad v podobe, že študenta na vozíku bez povolenia premiestňovali, ba dokonca avizovali aj prípad, že ho z neho zhodili. Najčastejším spôsobom šikanovania však bolo emocionálne šikanovanie. Oslovení študenti so zdravotným postihnutím uvádzali, že často boli terčom predsudkov, výsmechu, zosmiešňovania, osočovania od žiakov, alebo dokonca aj ľahostajného postoja pedagógov (Pivik, McComas a Laflamme, 2002). Drevenák (2022) vo svojej práci zistil, že slovenskí žiaci druhého stupňa základných škôl prezentujú skôr pozitívne stanovisko k inklúzii žiaka so zdravotným postihnutím do vyučovania telesnej a športovej výchovy (TŠV), pričom signifikantne vyššiu mieru pozitívnych názorov deklarujú žiaci nižších ročníkov a tí, ktorí už vo svojom živote mali skúsenosť s takto zdravotne postihnutou osobou. Autor nezistil rozdiely v názoroch na inklúziu žiaka so zdravotným postihnutím z hľadiska pohlavia.

Cieľ výskumu

Cieľom výskumu bolo zistiť a porovnať názory žiakov druhého stupňa základných škôl na inkluzívne vyučovanie telesnej a športovej výchovy z pohľadu typu školy.

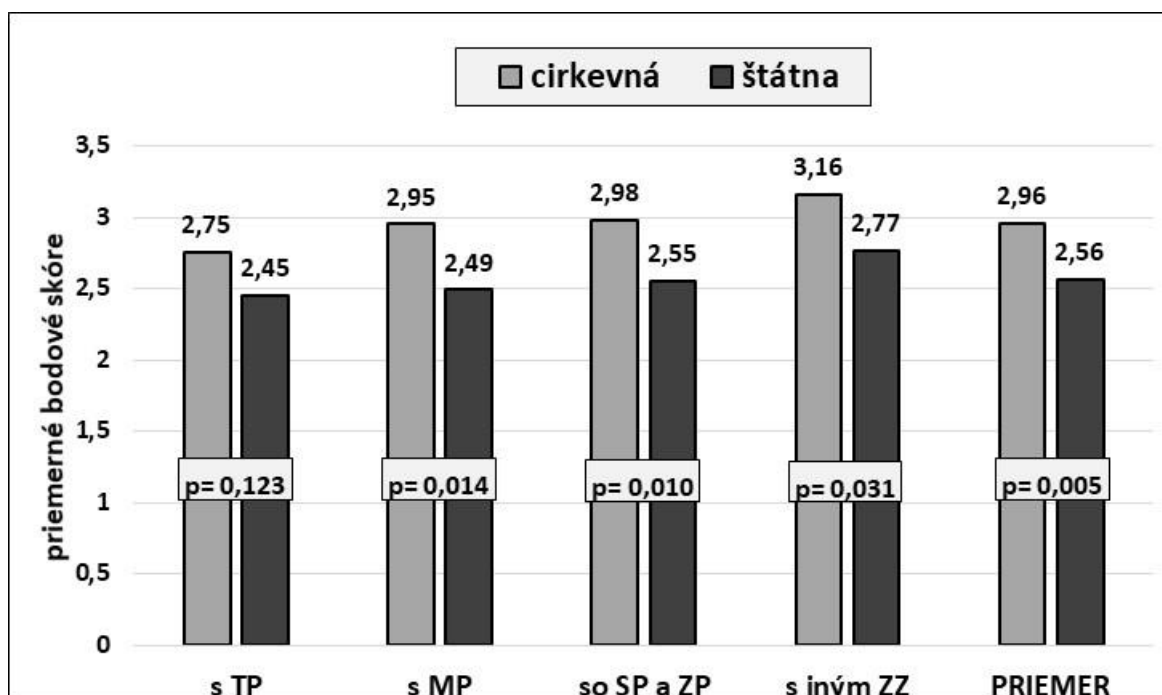
Metodika

Výskumu sa zúčastnilo 143 intaktných žiakov druhého stupňa (chlapci, $n=64$; dievčatá, $n=79$) štátnej základnej školy ($n=86$) a cirkevnej základnej školy ($n=57$) v Trebišove. Pri zbere výskumných údajov sme sa inšpirovali štandardizovaným dotazníkom CAIPE-R (Children's Attitude toward Inclusive Physical Education-Revised) (Block, 1995), ktorý sme modifikovali pre účely nášho výskumu Sedláčkovou (2015), a overovali na slovenských školách (Nemček, Wittmannová, 2021). Dotazník obsahoval 7 výrokov, pričom v každom mali žiaci vyjadriť svoj názor na inkluzívne vyučovanie telesnej a športovej výchovy (IVTŠV) v prípade začlenenia žiaka s telesným postihnutím (TP), mentálnym postihnutím (MP), zmyslovým postihnutím (sluchovým, SP; zrakovým, ZP) a iným zdravotným znevýhodnením (ZZ). 5 výrokov v dotazníku bolo formulovaných kladne (výrok č. 2, 3, 4, 6 a 7) a 2 záporne (výrok č. 1 a 5). Názory žiaci vyjadrovali na 5 stupňovej škále od bodu 1, čím vyjadrovali silný súhlas až po bod 5, ktorým deklarovali silný nesúhlas s jednotlivými výroky. V úvode dotazníka boli žiaci veľmi podrobne a jasne oboznámení s charakteristikou jednotlivých druhov zdravotného postihnutia, aby lepšie pochopili, o akých žiakov so zdravotným znevýhodnením sa jedná. Na štatistické vyhodnotenie sme použili vypočítané priemerné bodové skóre z odpovedí a smerodajnú odchýlku ($\pm SD$). Nižšie priemerné bodové skóre znamenalo súhlasnejšie stanovisko žiakov a vyššie priemerné bodové skóre znamenalo nesúhlasnejšie stanovisko s daným výrokom. Pre porovnanie významnosti rozdielov v názoroch na IVTŠV medzi žiakmi štátnej školy a žiakmi cirkevnej školy sme aplikovali neparametrický Mann-Whitneyho U-test pre nezávislé výbery. Výskum bol schválený etickou komisiou FTVŠ UK č. 10/2019.

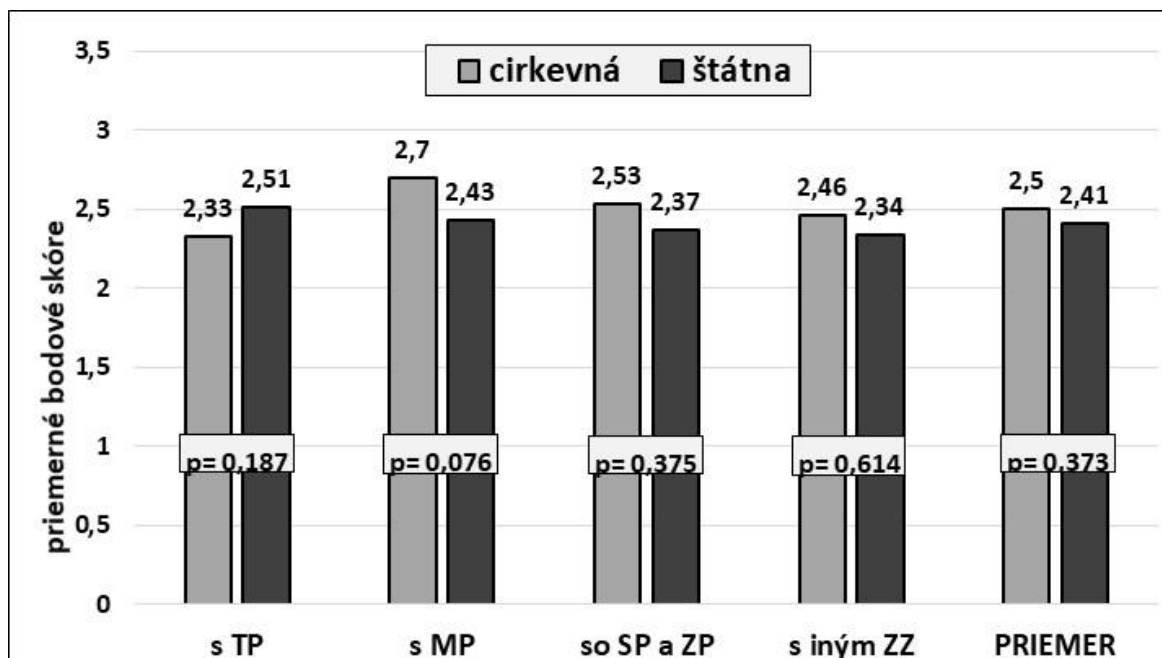
Výsledky a diskusia

Zistili sme, že z pohľadu žiakov štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy, môže začlenenie žiakov s mentálnym postihnutím ($U=1881$, $p=0,014$), so zmyslovými postihnutiami ($U=1861$, $p=0,010$) a žiakov s iným zdravotným znevýhodnením ($U=1995$, $p=0,031$) v signifikantne vyššej miere narušiť plynulosť vyučovania TŠV, čo sa prejavilo aj v celkovom názore na narušenie plynulosti IVTŠV ($U=1778$, $p=0,005$). Najmenej sa rôznili názory žiakov cirkevnej a štátnej školy na narušenie plynulosti IVTŠV v prípade začlenenia žiaka s telesným postihnutím, hoci opätovne žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy súhlasia vo vyššej miere s názorom, že plynulosť vyučovania TŠV môže byť narušená aj v prípade začlenenia žiaka s telesným postihnutím (obr. 1). Názory na narušenie plynulosti vyučovania v IVTŠV z hľadiska pohlavia a ročníkov zisťovali aj autori Nemček Bumbera (2021a, 2021b). Zistili, že

rozdiely v názoroch na narušenie plynulosti vyučovania v IVTŠV neboli z hľadiska pohlavia ani z hľadiska ročníkov signifikantné.

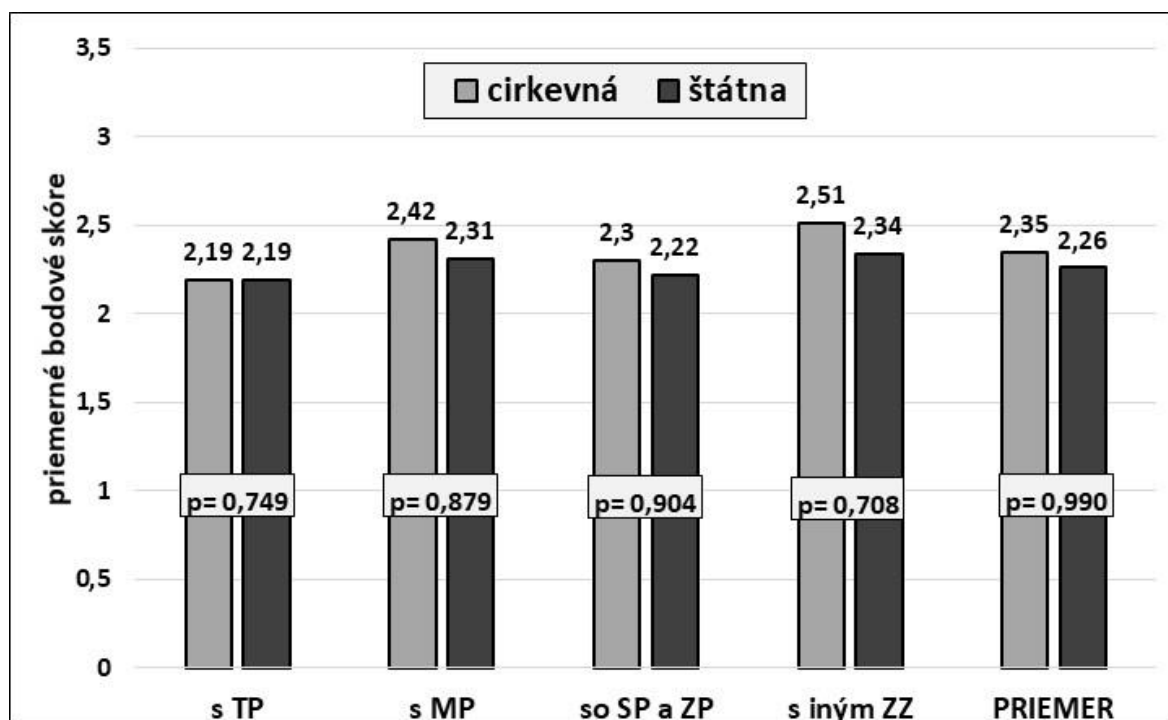
Obr. 1 Narušenie plynulosti IVTŠV z pohľadu typu školy

Obr. 2 Dosahovanie spoločných cieľov v IVTŠV z pohľadu typu školy

Druhou otázkou v dotazníku sme zistili, že žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy v o niečo vyššej miere súhlasili s výrokom, že výhoda cvičenia žiakov so zdravotným

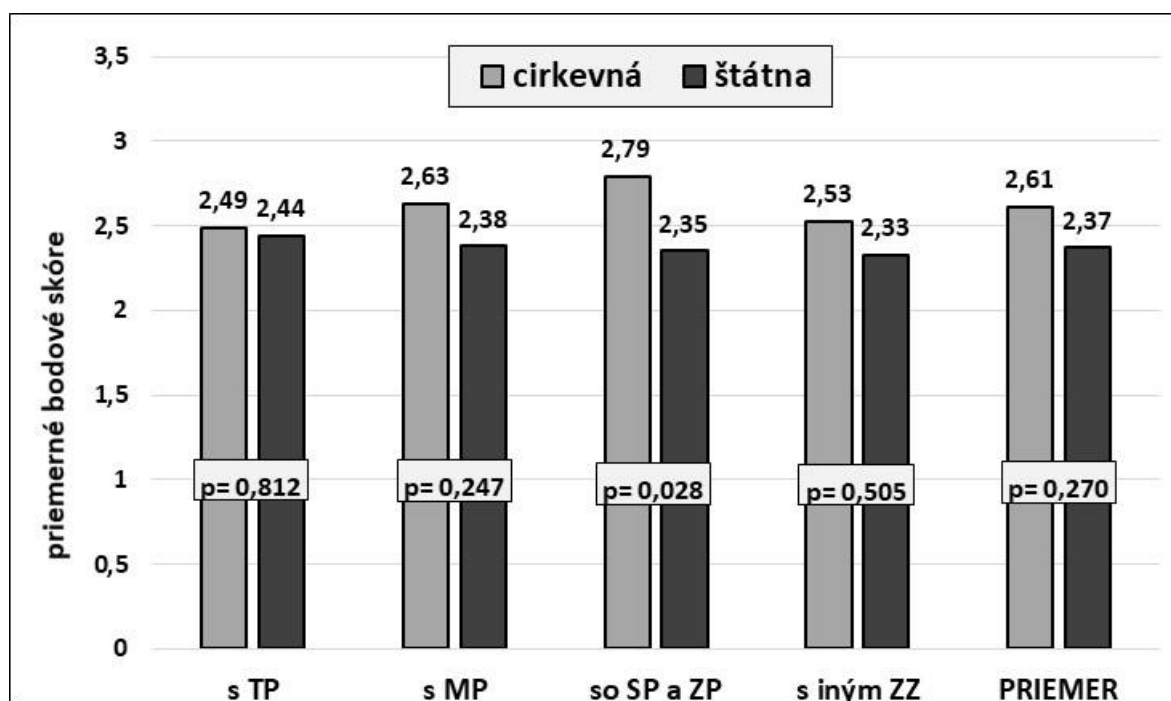
postihnutím spolu s intaktnými žiakmi je v tom, že všetci žiaci sa budú spoločne učiť pracovať tak, aby dosiahli spoločné ciele na hodinách TŠV, a to v prípade začlenenia žiaka s mentálnym postihnutím, so zmyslovým postihnutím a s iným zdravotným znevýhodnením. Na strane druhej žiaci cirkevnej školy s daným výrokom prejavili súhlasnejšie stanovisko oproti žiakom štátnej školy v prípade začlenenia žiaka s telesným postihnutím do IVTŠV. O niečo súhlasnejšie celkové stanovisko na dosahovanie spoločných cieľov v IVTŠV prejavili žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy, no ani jedno porovnanie názorov sa nepreukázalo štatisticky významné (obr. 2). Tak ako naše výsledky deklarujú, rozdiely v názoroch na dosahovanie spoločných cieľov v IVTŠV nie sú v skupinách žiakov druhého stupňa základných škôl signifikantne ani z hľadiska pohlavia (Nemček, Bumbera, 2021a), ani z hľadiska ročníkov (Nemček, Bumbera, 2021b).

Obr. 3 Empatia intaktných žiakov v IVTŠV z pohľadu typu školy

Tretou otázkou dotazníka sme vyššiu mieru empatie prostredníctvom IVTŠV zaznamenali u žiakov štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy v prípade začlenenia žiaka s mentálnym postihnutím, zmyslovým postihnutím a iným zdravotným znevýhodnením. Zhodnú mieru empatie prežívali žiaci oboch typov škôl pri začlenení žiaka s telesným postihnutím do IVTŠV. Celková miera empatie intaktných žiakov v IVTŠV bola o niečo viac prejavovaná žiakmi štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy, čo preukázalo nižšie priemerné bodové skóre výroku, ktorý znie, že spoločné cvičenie žiakov so zdravotným postihnutím

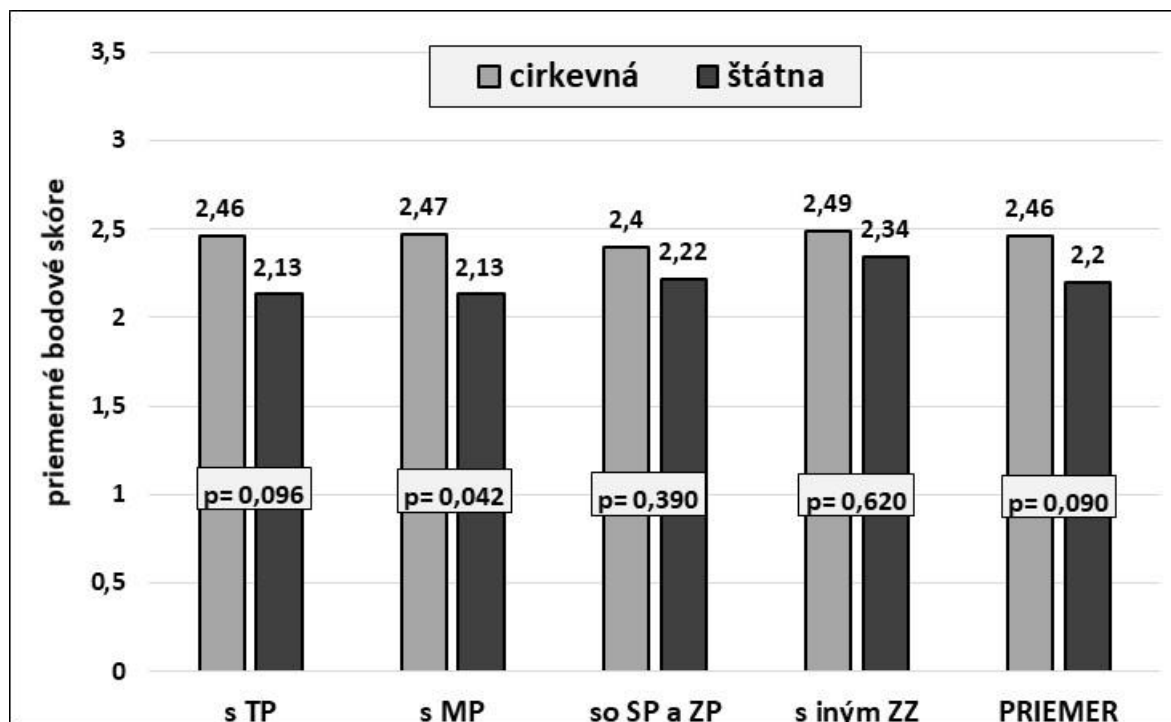
a intaktných žiakov, motivuje zdravého žiaka k tomu, aby sa vcítil do situácie žiakov so zdravotným postihnutím, a takto sa spoločne zapájali do pohybových aktivít. Významné rozdiely v miere empatie v IVTŠV žiakov oboch typov škôl sme v prípade zapojenia žiakov s rôznym druhom zdravotného postihnutia, ako ani v celkovom priemernom vyjadrení na túto otázku nezistili (obr. 3). Rovnako ako preukázal náš výskum, rozdiely v empatii intaktných žiakov v IVTŠV nie sú signifikantné ani z hľadiska pohlavia (Nemček, Bumbera, 2021a), ani z hľadiska ročníkov (Nemček, Bumbera, 2021b).

Obr. 4 Osvojovanie si pohybových zručností žiakov v IVTŠV z pohľadu typu školy

Vyššiu mieru súhlasu s progresom osvojovania si pohybových zručností u žiakov so zdravotným postihnutím v IVTŠV deklarovali žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy v prípade začlenenia žiaka s mentálnym postihnutím, so zmyslovými postihnutiami ako aj s iným zdravotným znevýhodnením. Zhodnú mieru súhlasu na progres osvojovania si pohybových zručností v IVTŠV zaznamenali obe skupiny žiakov pri začlenení žiaka s telesným postihnutím. Celkový názor na progres osvojovania si pohybových zručností v IVTŠV žiakov so zdravotným postihnutím bol súhlasnejší u žiakov štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy, no musíme podotknúť, že významné rozdiely v názoroch žiakov boli preukázané len v prípade začlenenia žiaka so zmyslovými postihnutiami ($U=1947$, $p=0,028$), čím konštatujeme, že žiaci štátnej školy v signifikantne vyššej miere súhlasili s výrokom, že žiaci so zmyslovým postihnutím sa budú učiť pohybovým zručnostiam omnoho rýchlejšie, ak budú

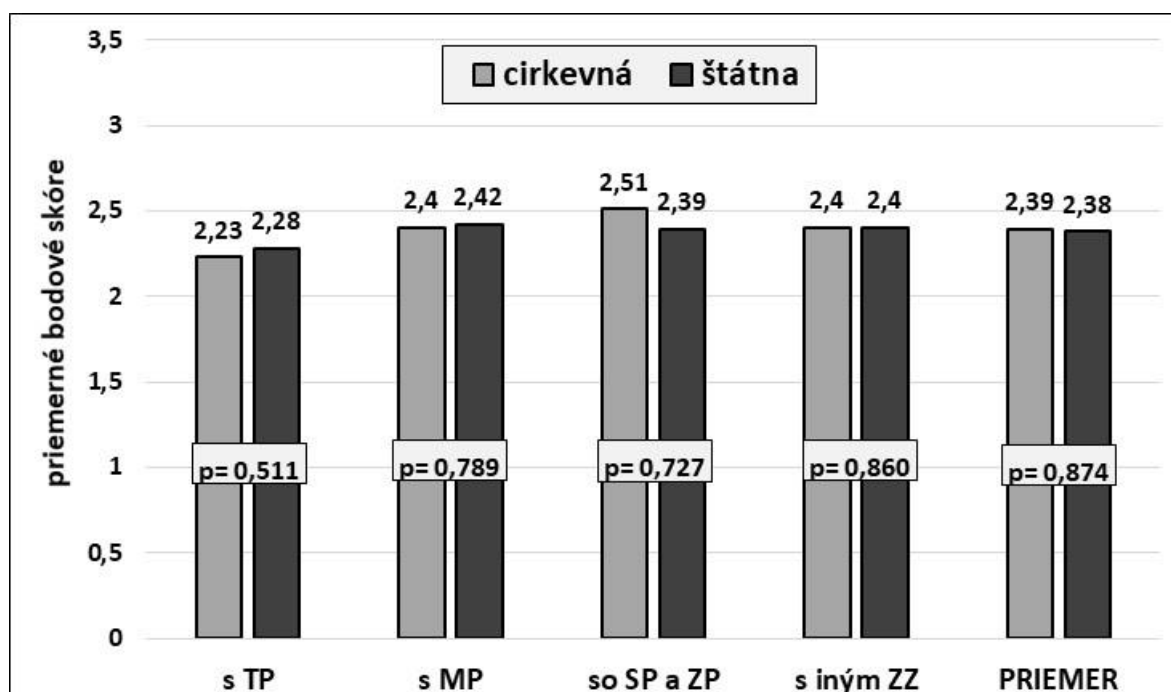
zaradení do IVTŠV s ich zdravými rovesníkmi (obr. 4). Iné výskumy deklarujú, že rozdiely v názoroch na osvojovanie si pohybových zručností v IVTŠV nie sú v skupinách žiakov druhého stupňa základných škôl signifikantne ani z hľadiska pohlavia (Nemček, Bumbera, 2021a), ani z hľadiska ročníkov (Nemček, Bumbera, 2021b).

Obr. 5 Náročnosť IVTŠV z pohľadu typu školy

Súhlasnejšie stanovisko na vyššiu náročnosť vyučovania pre učiteľa TŠV v prípade integrovaného vyučovania vyjadrili žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy pri začlenení žiakov so všetkými druhmi zdravotného postihnutia, čo sa prejavilo aj v celkovom priemernom vyjadrení na daný výrok. Významné rozdiely sa dokonca preukázali v prípade začlenenia žiaka s mentálnym postihnutím, kedy žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy ($U=1986$, $p=0,042$) v signifikantne vyššej miere súhlasili s tým, že zaradenie žiaka s mentálnym postihnutím do IVTŠV bude znamenať pre učiteľa viac práce. Významné rozdiely v názoroch na náročnosť vyučovania v prípade začlenenia žiaka s telesným postihnutím, so zmyslovými postihnutiami, či iným zdravotným znevýhodnením, ako ani v celkovom vyjadrení na daný výrok sme z hľadiska typu školy nezistili (obr. 5). Podobné výsledky deklaruje výskum Nemček a Bumberu (2021a), ktorý preukázal, dievčatá oproti chlapcom ($U=2058$, $p=0,044$) v signifikantne vyššej miere súhlasili s tým, že zaradenie žiakov so zmyslovým postihnutím (sluchovým a zrakovým postihnutím) do IVTŠV bude znamenať pre učiteľa viac práce.

Postoje intaktných žiakov k inklúzii žiaka so zrakovým postihnutím na hodinách TŠV boli vo výskume Olekšáka, Nemček a Rumana (2022) neutrálne, alebo len veľmi mierne pozitívne. Zaujímavým sa paradoxne ukázalo, že intaktní žiaci bez predchádzajúcej skúsenosti so zrakovo postihnutou osobou v porovnaní so žiakmi so skúsenosťami s osobou so zrakovým postihnutím vykazujú výrazne pozitívnejší postoj k žiakovi so zrakovým postihnutím na IVTŠV v oblasti spolupráce, ochoty pomôcť, socializácie a úpravy pravidiel športových hier (Olekšák, Nemček, Ruman, 2022).

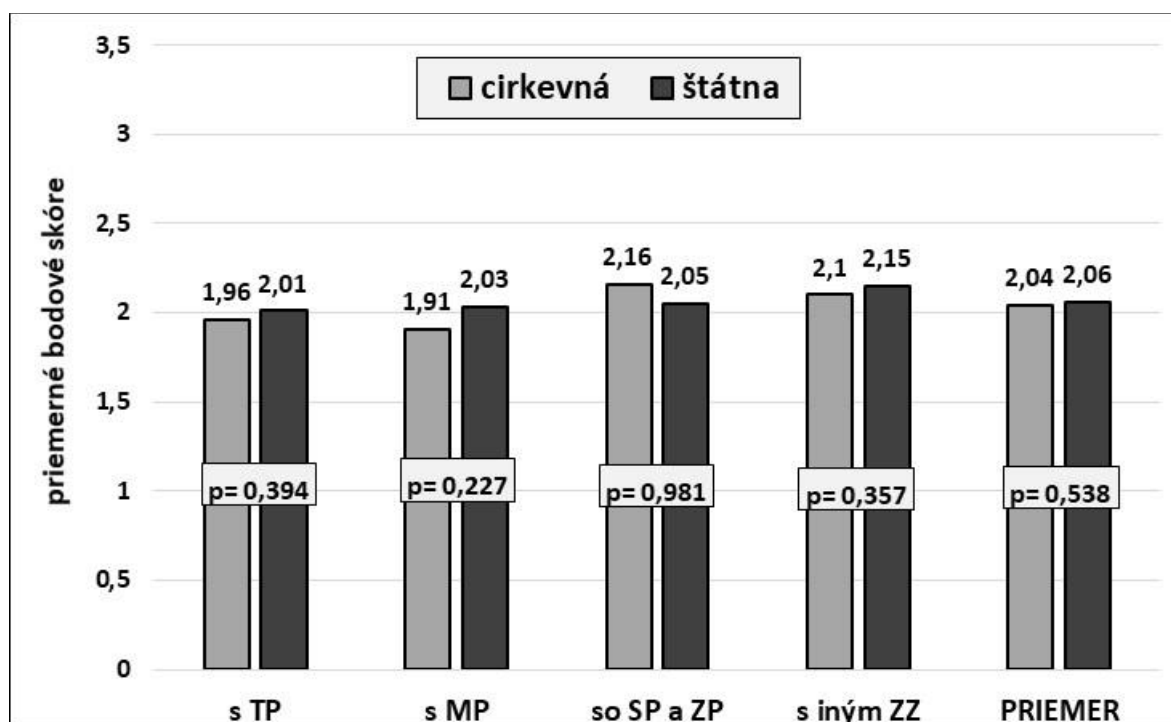

Obr. 6 Sebadôvera žiakov v IVTŠV z pohľadu typu školy

Zaujímavým sa prejavilo zistenie, že žiaci oboch typov škôl preukázali zhodný názor na výrok, ktorým sme zisťovali, či sa posilňuje sebadôvera žiakov so zdravotným postihnutím v IVTŠV, keď na hodinách cvičia spolu s ich intaktnými spolužiakmi. Tieto zhodné názory žiakov oboch typov škôl sme zaznamenali v prípade začlenenia žiakov so všetkými druhmi zdravotného postihnutia, čo sa preukázalo aj v rovnakom celkovom názore na daný výrok (obr. 6), ako aj medzi chlapcami a dievčatami (Nemček, Bumbera, 2021a) a žiakmi nižších a vyšších ročníkov (Nemček, Bumbera, 2021b).

Vyjadrenie žiakov oboch typov škôl na začlenenie žiaka so zdravotným postihnutím do spoločnosti prostredníctvom IVTŠV prinieslo zhodu v názoroch, kedy obe skupiny žiakov štátnej i cirkevnej školy preukázali, že zapájanie žiakov so zdravotným postihnutím na hodinách TŠV považujem za dôležité pre ich začlenenie sa do spoločnosti. Zhoda v názoroch

na inklúziu žiakov do spoločnosti prostredníctvom IVTŠV sa odzrkadlila aj v celkovom priemernom vyjadrení názorov na daný výrok (obr. 7). Navyše názory žiakov druhého stupňa ZŠ na integráciu do spoločnosti prostredníctvom IVTŠV sa v priemernom bodovom skóre pohybovali okolo 2,0 bodov, čo znamenalo jednoznačný súhlas s daným výrokom chlapcov i dievčat. Môžeme teda konštatovať, že žiaci druhého stupňa ZŠ oboch typov definitívne súhlasia s tým, že zapájanie sa žiakov so zdravotným postihnutím do hodín TŠV v rámci IV je dôležité pre ich ďalšie začlenenie sa do spoločnosti, čo sa preukázalo aj z pohľadu pohlavia (Nemček, Bumbera, 2021a) a ročníkov (Nemček, Bumbera, 2021b).

Obr. 7 Inklúzia žiakov do spoločnosti prostredníctvom IVTŠV z pohľadu typu školy

Záver

Na základe výsledkov nášho výskumu sme dospeli k zisteniam, že žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy sú významne viac presvedčení, že inklúzia žiaka s mentálnym, zmyslovým a iným zdravotným postihnutím môže narušiť plynulosť vyučovania TŠV. Tiež v signifikantne vyššej miere sa žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy prikláňajú k názoru, že zaradenie žiaka s mentálnym postihnutím do IVTŠV bude znamenať pre učiteľa viac práce. Na druhej strane ale práve žiaci štátnej školy oproti žiakom cirkevnej školy v signifikantne vyššej miere súhlasia s tým, že žiaci so zmyslovým postihnutím sa budú učiť pohybovým zručnosťami omnoho rýchlejšie, ak budú zaradení do IVTŠV s ich zdravými rovesníkmi. Výskumom ďalej deklarujeme, že neexistujú signifikantné rozdiely v názoroch na

IVTŠV medzi žiakmi štátnej a cirkevnej školy v oblastiach: dosahovanie spoločných cieľov na hodinách TŠV; empatia a spoločné zapájanie sa do aktivít na hodinách TŠV; posilňovanie sebadôvery na spoločných hodinách TŠV; začlenenie sa do spoločnosti prostredníctvom spoločných hodín TŠV.

Problematika inklúzie v telesnej a športovej výchove je v podmienkach slovenských škôl stále málo prebádanou problematikou. Aby bola inklúzia žiakov so zdravotným znevýhodnením na Slovensku úspešná, je nevyhnutné sa tejto téme intenzívne venovať.

Príspevok je riešený v rámci projektu KEGA 051UK-4/2022 (Inkluzívne vzdelávanie v telesnej a športovej výchove).

Literatúra

1. BALÁŽOVÁ, J., 2018. Analýza príčin úspešnej a neúspešnej inkluzívnej edukácie v základných školách Slovenskej republiky. In: LECHTA, V., ŠUHAJDOVÁ I., *Koncept inkluzívnej edukácie*. Trnava: Vydavateľstvo Typi Universitatis Tyrnaviensis, s. 13-37. ISBN 978-80-568-0122-2.
2. BENDÍKOVÁ, E., 2011. *Oporný a pohybový systém, jeho funkcia, diagnostika a prevencia porúch*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 131 s. ISBN 978-80-557-0124-0
3. BENDÍKOVÁ, E., 2014. Kurikulárna transformácia telesnej výchovy vo vzťahu k zdraviu žiaka. In: *Aktuálne problémy telesnej výchovy a športu III.: Zborník vedeckých prác* [s. 17-30]. Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity. ISBN 978-80-561-0124-7.
4. BLOCK, M.E., 1995. Development and validation of children's attitudes toward integrated physical education-revised (CAIPE-R) inventory. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 12(1), 60–77.
5. DREVENÁK, P., 2022. *Postoje a názory intaktných žiakov základných škôl na inklúziu žiaka s telesným postihnutím do vyučovania telesnej a športovej výchovy*. Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta telesnej výchovy a športu, Katedra edukačných a humanitných vied o športe. Diplomová práca.
6. LUPTÁKOVÁ, M., SMREKOVÁ, K., 2019. Školský systém na Slovensku a v Anglicku. *Telesná výchova & šport*, 29(3), 31-35.
7. LUPTÁKOVÁ, M., SMREKOVÁ, K., 2020. Školský systém telesnej výchovy v Anglicku. *Telesná výchova & šport*, 30(2), 26-29.

8. LUPTÁKOVÁ, M., DUDOVÁ, L., 2021. Telesná výchova vo waldorfskej škole. *Telesná výchova & šport*, 31(4), 26-29.
9. MALIŇÁKOVÁ, P., 2022. The phenomenon of inclusion in a modern society. *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae*, 21(2), 7-17.
10. NEMČEK, D., BUMBERA, P., 2021a. Názory žiakov druhého stupňa základných škôl na integrované vyučovanie telesnej a športovej výchovy. *Telesná výchova & šport*, 31(2), 34-39.
11. NEMČEK, D., BUMBERA, P., 2021b. Integrované vyučovanie v telesnej a športovej výchove v názoroch žiakov druhého stupňa základných škôl z pohľadu ročníkov. In: *Šport a rekreácia 2021: zborník vedeckých prác*. Nitra: UKF v Nitre, Pedagogická fakulta, Katedra telesnej výchovy a športu, s. 147-156.
12. NEMČEK, D., WITTMANNOVÁ, J., 2021. Gender differences in attitudes of students attending non-inclusive school towards inclusive physical education. *Acta Facultatis Educationis Physicae Universitatis Comenianae*, 61(2), 156-171.
13. NILHOLM, C., 2021. Research about inclusive education in 2020 – How can we improve our theories in order to change practice? *European Journal of Special Needs Education*, 36(3), 358-370
14. OLEKŠÁK, O., NEMČEK, D., RUMAN, D., 2022. Childrens' attitudes towards inclusion of visually impaired pupil in physical education lessons from the point of pupils' experience. *Sport and Society*, 22(1), 1-7.
15. PIVIK, J., McCOMAS, J. & LAFLAMME, M., 2002. Barriers and facilitators to inclusive education. *Exceptional Children*, 69(1), 97-107.
16. SEDLÁČKOVÁ, P., 2015. *Vnímání fenoménu „jinakosti“ v prostředí PA, TV a sportu žáky 2. stupně základní školy*. Masarykova Univerzita v Brně, Fakulta sportovních studií, Katedra společenských věd a manažmentu sportu. Diplomová práce.
17. ŠPOTÁKOVÁ, M., KUNDRÁTOVÁ, B., ŠTEFKOVÁ, M., VOJTOVÁ, Z., PERAŠÍNOVÁ, D.Z., 2018. *Od integrácie k inklúzii*. Bratislava: Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie. ISBN: 978-80-89698-27-1.
18. VETONIEMI, J., KÄRNÄ, E., 2021. Being included – experiences of social participation of pupils with special education needs in mainstream schools. *International Journal of Inclusive Education*, 25(10), 1190-1204.

Summary

Opinions towards inclusive physical and sport education in state and church school pupils

Patrícia Skovajsová, Dagmar Nemček, Peter Bumbera

The aim of the study was to investigate and compare the opinions of second grade primary school pupils towards inclusive physical and sport education (IPSE) from the perspective of school type. 143 intact second grade pupils of a state primary school (n=86) and a church primary school (n=57) in Trebišov participated in the research. In collecting the research data, we were inspired by the standardized CAIPE-R questionnaire. Pupils of the state school compared to pupils of the church school are significantly more likely to believe that the inclusion of a pupil with intellectual, sensory, and other disabilities can disrupt the flow of teaching, that the inclusion of a pupil with an intellectual disability in IPSE will mean more work for the teacher, that pupils with sensory disabilities will learn motor skills much faster if they are included in IPSE. There are no significant differences in opinions on IPSE between state and church school pupils in the areas of: achieving common goals; empathy and engaging in activities together in IPSE; building confidence in IPSE; and inclusion in society through IPSE.

Keywords: state school pupils, church school pupils, opinions, inclusive physical and sport education, disability, disadvantage.

Mgr. PATRÍCIA SKOVAJSOVÁ (*1996) – absolventka Univerzity Palackého v Olomouci, Fakulty tělesné kultury, Katedra aplikovaných pohybových aktivit.

doc. Mgr. DAGMAR NEMČEK, PhD. (*1977) - zaoberá sa inkluzívnou telesnou a športovou výchovou a športom zdravotne postihnutých.

Mgr. PETER BUMBERA – absolvent Univerzity Komenského v Bratislave, Fakulty telesnej výchovy a športu, Študijný program učiteľstvo telesnej výchovy a geografie.